EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 11 24
COM(2022) 649 final

2022/0386 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių ir Susitarimo pratęsimo

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO DALYKAS

Šis pasiūlymas teikiamas dėl sprendimo, kuriuo nustatoma pozicija, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi 2022 m. birželio 29 d. Lione pasirašytu Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais[1] (toliau – Susitarimas) įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl:

- Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių priėmimo pagal Susitarimo 6 straipsnio 6 dalį;
- Susitarimo pratęsimo pagal jo 6 straipsnio 2 dalį.

2. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2.1. Susitarimo santrauka

Susitarimo paskirtis – atsižvelgiant į neteisėtos Rusijos agresijos prieš Ukrainą padarinius ir į didelius tos agresijos sukeltus sutrikimus Moldovos Respublikos kelių transporto sektoriuje, laikinai palengvinti krovinių vežimą keliais tarp Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos teritorijų ir per jas, suteikiant papildomų teisių, susijusių su krovinių tranzitu ir vežimu tarp Moldovos ir ES. Kol kas Susitarimą numatyta taikyti iki 2023 m. kovo 31 d.

Susitarimo taikymui ir įgyvendinimui prižiūrėti ir stebėti įsteigtas Jungtinis komitetas. Visų pirma, jis priima sprendimą dėl savo darbo tvarkos taisyklių priėmimo ir Susitarimo pratęsimo. Sprendimą dėl Susitarimo pratęsimo Jungtinis komitetas priima ne vėliau nei prieš tris mėnesius iki Susitarimo galiojimo pabaigos, t. y. ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d. Pagal Susitarimo 6 straipsnio 5 dalį, Jungtinis komitetas savo sprendimus priima bendru sutarimu.

Moldovos valdžios institucijos ir Komisija preliminariai susitarė, kad pirmasis Jungtinio komiteto posėdis įvyks 2022 m. gruodžio 15 d.

2.2. Susitarimo stebėsena

Susitarimo 6 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga vykdyti Susitarimo stebėseną, visų pirma periodiškai tikrinti, kaip jis veikia, atsižvelgiant į jo tikslus. Todėl Moldovos valdžios institucijos pateikė Komisijai duomenis apie šio susitarimo įgyvendinimą. Remiantis tais duomenimis, kurie apima 2022 m. trečiąjį ketvirtį (pirmus tris Susitarimo taikymo mėnesius), konstatuoti toliau nurodyti faktai.

- **Susitarimu buvo sėkmingai remiama Moldovos ekonomika, nes gerokai padidėjo eksportas iš Moldovos į ES.** Moldovos eksporto į ES vertė 2022 m. trečiąjį ketvirtį (282,7 mln. EUR) padidėjo 17,5 %, palyginti su 2021 m. trečiuoju ketvirčiu. Tai lėmė padidėjęs grūdų (+ 97,2 %), aliejaus (+ 1377,8 %) ir vaisių bei vyno (+ 22 %) eksportas. Šiuo metu į ES eksportuojama produkcija sudaro 60 proc. visos iš Moldovos eksportuojamos produkcijos, be to, prognozuojama, kad eksporto apimtis dar gerokai padidės.

[1] OL L 181, 2022 7 7, p. 4.

- **Susitarimas taip pat buvo labai naudingas Europos Sąjungai.** 2022 m. trečiąjį ketvirtį ES eksportas į Moldovą (387,5 mln. EUR) padidėjo 41 proc., palyginti su 2021 m. trečiuoju ketvirčiu. Visų pirma, eksportuojamų naftos produktų kiekis padidėjo maždaug 4 kartus. Iš ES į Moldovą eksportuota daugiau produkcijos, nei jos importuota iš Moldovos į ES.
- **Dėl Susitarimu Moldovos vežėjams suteiktų teisių Moldovos sunkvežimių skaičius ES keliuose nepadidėjo.** 2021 m. trečiąjį ketvirtį Moldovos vežėjai Europos Sąjungoje įvykdė 13 255 kelių transporto operacijas, palyginti su 14 983 kelių transporto operacijomis 2022 m. trečiąjį ketvirtį, t. y. 13 proc. daugiau. Iš tiesų, taikomas Susitarimas gerokai daugiau naudos davė ES vežėjams (Moldovoje ES vežėjų vykdomų kelių transporto operacijų skaičius padidėjo 73 %, 2021 m. trečiąjį ketvirtį palyginus su 2022 m. trečiuoju ketvirčiu), net jei ES vežėjų į Moldovą vykdomų kelių transporto operacijų skaičius tebėra daug mažesnis nei Moldovos vežėjų į ES vykdomų kelių transporto operacijų skaičius (2021 m. trečiąjį ketvirtį – 3 327 ES operacijos, palyginti su 5 572 operacijomis 2022 m. trečiąjį ketvirtį). Todėl galima daryti tvirtą išvadą, kad **Susitarimas nepakenkė ES vežėjams**. Be to, Moldovos vežėjams Rusijos išduotų leidimų skaičius sumažėjo daugiau nei perpus (2021 m. trečiąjį ketvirtį išduoti 4 406 leidimai, palyginti su 1 943 leidimais 2022 m. trečiąjį ketvirtį). Tai rodo, kad Moldovos kelių transporto vežėjams pavyko rasti alternatyvių rinkų Europos Sąjungoje ir taip kompensuoti ekonominių galimybių Rusijoje praradimą.
- **Susitarimas** kartu su analogišku Moldovos ir Ukrainos kelių transporto susitarimu **atliko svarbų vaidmenį kuriant solidarumo koridorius**. Jis padėjo užtikrinti sklandų prekių vežimą iš Ukrainos ir taip sumažino spaudimą su šia šalimi besiribojančioms valstybėms narėms. Iš Ukrainos į ES per Moldovą pavyko išvežti rekordiškai didelį būtiniausių prekių kiekį. Tai pasakytina apie grūdus (iš Ukrainos į ES per Moldovą 2022 m. trečiąjį ketvirtį išvežta 96 602 tonos, palyginti su 917 tonų 2021 m. trečiąjį ketvirtį) ir aliejų (22 708 tonos 2022 m. trečiąjį ketvirtį, palyginti su 503 tonomis 2021 m. trečiąjį ketvirtį). Pavyzdžiui, gerokai padidėjo naftos eksportas iš Ukrainos į ES per Moldovą: 2021 m. trečiąjį ketvirtį pervežtos 503 tonos, o 2022 m. trečiąjį ketvirtį – daugiau kaip 22 708 tonos. Kitas pavyzdys: 2021 m. trečiąjį ketvirtį iš Ukrainos tranzitu per Moldovą Europos Sąjungą pasiekė 917 tonų grūdų, o 2022 m. trečiąjį ketvirtį tuo pačiu maršrutu pervežta daugiau kaip 96 000 tonų.
- Susitarimas taip pat padėjo gerokai **sumažinti** transporto sektoriui ir valstybės institucijoms tenkančią su leidimų išdavimu susijusių administracinių formalumų **naštą**.

2.3. Jungtinis komitetas

Susitarimo 6 straipsniu įsteigtas Jungtinis komitetas, kuris prižiūri ir stebi Susitarimo taikymą ir įgyvendinimą, taip pat periodiškai tikrina, kaip Susitarimas veikia, atsižvelgdamas į jo tikslus. Remiantis ta nuostata, Jungtinį komitetą sudaro Šalių atstovai. Jo sprendimai priimami bendru sutarimu ir yra privalomi Susitarimo šalims.

Pagal 6 straipsnio 2 dalį, ne vėliau nei prieš tris mėnesius iki Susitarimo galiojimo pabaigos Jungtinis komitetas sušaukiamas tam, kad įvertintų, ar Susitarimą reikia pratęsti, ir priimtų atitinkamą sprendimą, kuriuo taip pat nustatoma pratęsimo trukmė.

Pagal Susitarimo 6 straipsnio 6 dalį, Jungtinis komitetas priima savo darbo tvarkos taisykles.

2.4. Numatomas Jungtinio komiteto aktas dėl jo darbo tvarkos taisyklių

Per pirmąjį savo posėdį Jungtinis komitetas turi priimti sprendimą dėl savo darbo tvarkos taisyklių priėmimo (toliau – numatomas aktas), kaip numatyta Susitarimo 6 straipsnio 5 ir 6 dalyse. Tose taisyklėse turi būti nustatytas Jungtinio komiteto organizacinės struktūros ir veikimo pagrindas, kad Susitarimą būtų galima tinkamai įgyvendinti.

2.5. Numatomas Jungtinio komiteto aktas dėl Susitarimo pratęsimo

Per savo pirmąjį posėdį Jungtinis komitetas, vadovaudamasis Susitarimo 6 straipsnio 2 ir 5 dalimis, turi priimti sprendimą dėl Susitarimo pratęsimo iki 2025 m. gruodžio 31 d.

Tai būtina dėl keturių priežasčių. Pirma, iš Susitarimo stebėsenos rezultatų matyti, kad jis buvo naudingas tiek ES, tiek Moldovos prekybai. Kelių transporto paslaugų masto padidėjimas taip pat buvo naudingas abiejų Susitarimo šalių kelių transporto paslaugų teikėjams. Todėl nėra jokios priežasties Susitarimo nepratęsti, nes nors jo pirminė paskirtis ir yra padėti Moldovos ekonomikai Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą akivaizdoje, jis taip pat suteikė realios naudos Europos Sąjungai. Antra, Susitarimas padėjo Moldovai pradėti perorientuoti prekybą iš Rytų į ES, o tai prisidėjo prie laipsniškos Moldovos ekonomikos integracijos į Vakarų ekonomiką. Susitarimu (kartu su analogišku kelių transporto susitarimu, pasirašytu su Ukraina) taip pat palengvintas Ukrainos prekių eksportas, o tai padėjo kurti solidarumo koridorius ir užtikrinti, kad abiejų šalių ekonomika, kurią ES yra pasiryžusi remti trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu, išliktų gyvybinga. Šių elementų, kurie dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis taip pat turi aiškią politinę reikšmę, išlaikymas turėtų būti skatinamas ir patvirtintas siūlomu Susitarimo pratęsimu. Trečia, turėtų būti laikoma, kad Susitarimo pratęsimas, be kita ko, padės, atėjus tinkamam metui, kai baigsis prieš Ukrainą vykdomas Rusijos agresijos karas, atstatyti šią šalį. Galiausiai, ES aktyviai dalyvauja įgyvendinant tarptautinę paramos Moldovai platformos iniciatyvą – bet koks žingsnis, kurį būtų galima suprasti kaip Moldovai jau suteiktos paramos atšaukimą, būtų interpretuojamas kaip neigiamas signalas, be to, galėtų liudyti nenuoseklią (gal net prieštaringą) ES vidaus ir išorės poziciją, susijusią su šia platforma.

Susitarimą būtina toliau taikyti iki 2025 m. gruodžio 31 d., nes pradinio susitarimo sudarymą pateisinančios sąlygos tebėra ir greičiausiai tam tikrą laiką išliks aktualios. Rusijos agresija prieš Ukrainą stiprėja ir, daugumos stebėtojų nuomone, tos agresijos nutraukimo artimiausiu metu tikėtis negalima. Tai taip pat reiškia, kad galimybės vykdyti jūrų transporto veiklą per Juodosios jūros uostus, kurie galėtų būti vienas iš Moldovos eksporto tranzito maršrutų, yra labai ribotos. Spręsti šią problemą iš dalies padėjo JT Juodosios jūros grūdų iniciatyva. Tačiau šios iniciatyvos ateitis nėra aiški, be to, ji kol kas apsiriboja tik grūdais. Besitęsiančios karinės operacijos Moldovos rytinėje dalyje ir tokios veiklos nulemtas transporto infrastruktūros sunaikinimas atitinkamose vietovėse, kurios anksčiau buvo naudojamos kaip Moldovos eksportuojamos produkcijos tranzito zonos, artimiausiu metu tebebus kliūtis Moldovai patekti į jos tradicines rinkas.

2.6. ES ir Ukrainos kelių transporto susitarimas

Komisija netrukus pateiks pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuriuo nustatoma Sąjungos pozicija dėl 2022 m. birželio 29 d. Lione pasirašyto Europos Sąjungos ir Ukrainos susitarimo dėl krovinių vežimo keliais[2] galiojimo pratęsimo. Dėl pirmiau nurodytų priežasčių, visų pirma dėl Moldovos vaidmens kuriant solidarumo koridorius ir dėl taikomo Ukrainos ir Moldovos

[2] OL L 179, 2022 7 6, p. 1.

kelių transporto susitarimo, Komisija laikosi nuomonės, kad Susitarimo su Ukraina galiojimo pabaigos data turėtų būti tokia pati kaip ir Susitarimo su Moldova, t. y. 2025 m. gruodžio 31 d.

3. POZICIJA, KURIOS TURI BŪTI LAIKOMASI SĄJUNGOS VARDU

Todėl pozicija, kurios turi būti laikomasi Sąjungos vardu, turėtų būti remti Jungtinio komiteto sprendimo projekto, pridedamo prie šio pasiūlymo, priėmimą.

4. TEISINIS PAGRINDAS

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnio 9 dalyje numatyti Tarybos sprendimai, kuriais „nustatomos pozicijos, kurios Sąjungos vardu priimamos susitarimu įsteigtame organe, kai tam organui reikia priimti teisinę galią turinčius aktus, išskyrus aktus, papildančius arba pakeičiančius susitarimo institucinę struktūrą“.

Sąvoka „teisinę galią turintys aktai“ apima aktus, turinčius teisinę galią pagal aptariamą organą reglamentuojančias tarptautinės teisės normas. Ji taip pat apima priemones, kurios nėra privalomos pagal tarptautinę teisę, tačiau „gali stipriai paveikti Sąjungos teisės akto leidėjo priimamų teisės aktų [...] turinį“.

Jungtinis komitetas yra susitarimu, t. y. Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais, įsteigtas organas.

Sprendimas, kurį Jungtinio komiteto prašoma priimti, yra teisinę galią turintis aktas. Pirma, vadovaujantis Susitarimo 6 straipsnio 5 ir 6 dalimis, numatomas aktas dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių priėmimo bus privalomas pagal tarptautinę teisę; antra, vadovaujantis Susitarimo 6 straipsnio 2 ir 5 dalimis, pagal tarptautinę teisę bus privalomas ir numatomas aktas dėl Susitarimo pratęsimo .

Numatomu aktu Susitarimo institucinė struktūra nepapildoma ir nekeičiama. Todėl siūlomo Tarybos sprendimo procedūrinis teisinis pagrindas yra SESV 218 straipsnio 9 dalis.

Sprendimo pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį materialinis teisinis pagrindas pirmiausia priklauso nuo numatomo akto, dėl kurio Sąjungos vardu nustatoma pozicija, tikslo ir turinio. Jeigu numatomu aktu siekiama dviejų tikslų arba jį sudaro dvi dalys ir jeigu vieną iš tų tikslų ar dalių galima laikyti pagrindiniu tikslu arba pagrindine dalimi, o kita dalis ar kiti tikslai yra tik papildomi, sprendimas pagal SESV 218 straipsnio 9 dalį turi būti grindžiamas tik vienu materialiniu teisiniu pagrindu – tuo, kurio reikalauja pagrindinis ar svarbesnis tikslas arba dalis.

Pagrindinis numatomo akto tikslas ir turinys yra susiję su kelių transportu.

Siūlomo sprendimo materialinis teisinis pagrindas yra SESV 91 straipsnis.

5. NUMATOMO AKTO SKELBIMAS

Priimtą Jungtinio komiteto sprendimą tikslinga paskelbti *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2022/0386 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

dėl pozicijos, kurios Europos Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimu dėl krovinių vežimo keliais įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių ir Susitarimo pratęsimo

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 91 straipsnį kartu su 218 straipsnio 9 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) Sąjunga pasirašė Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimą dėl krovinių vežimo keliais[3] (toliau – Susitarimas) ir jis laikinai taikomas nuo 2022 m. birželio 29 d.;

(2) Susitarimo 6 straipsnio 1 dalimi įsteigiamas Jungtinis komitetas, kuris prižiūri ir stebi Susitarimo taikymą ir įgyvendinimą ir periodiškai tikrina, kaip jis veikia, atsižvelgdamas į jo tikslus;

(3) Jungtinis komitetas turi priimti savo darbo tvarkos taisykles;

(4) kaip nustatyta Susitarimo 5 straipsnio 1 dalyje, Susitarimas turi būti taikomas iki 2023 m. kovo 31 d.; tačiau ne vėliau nei prieš tris mėnesius iki Susitarimo galiojimo pabaigos Jungtinis komitetas sušaukiamas tam, kad įvertintų, ar Susitarimą reikia pratęsti, ir priimtų atitinkamą sprendimą;

(5) kad ir Europos Sąjunga, ir Moldovos Respublika galėtų ir toliau naudotis Susitarimo teikiamais privalumais, jis turėtų būti pratęstas iki 2025 m. gruodžio 31 d.;

(6) siekiant užtikrinti tinkamą Susitarimo įgyvendinimą, turėtų būti priimtos Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklės;

(7) todėl Jungtinis komitetas 2022 m. gruodžio 15 d. posėdyje turi priimti sprendimą dėl savo darbo tvarkos taisyklių priėmimo ir poreikio pratęsti Susitarimą ir nustatyti pratęsimo trukmę;

(8) tikslinga nustatyti poziciją, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Jungtiniame komitete, dėl Jungtinio komiteto darbo tvarkos taisyklių priėmimo ir Susitarimo pratęsimo, nes jo sprendimai bus privalomi Sąjungai,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Pozicija, kurios Sąjungos vardu turi būti laikomasi Europos Sąjungos ir Moldovos Respublikos susitarimo dėl krovinių vežimo keliais (toliau – Susitarimas) 6 straipsniu

[3] OL L 181, 2022 7 7, p. 4.

įsteigtame Jungtiniame komitete, dėl jo darbo tvarkos taisyklių priėmimo ir Susitarimo pratęsimo, įskaitant pratęsimo trukmę, grindžiama prie šio sprendimo pridedamu Jungtinio komiteto sprendimo projektu.

Dėl neesminių Jungtinio komiteto sprendimo projekto pakeitimų Sąjungos atstovai Jungtiniame komitete gali susitarti be papildomo Tarybos sprendimo.

2 straipsnis

Jungtinio komiteto sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

3 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Komisijai.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė